

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izbaja vsak četrtek in velja v poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za četrta leta 6 K. — Naročnina izven Jugoslavije 32 K. — Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katoškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo, če obsegajo 4 strani 40 vin., na 8 straneh 60 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroška cesta št. 5, sprejema naročnine, inserate in reklamacije. Za inserate se plačuje od enostopne petitive za enkrat K 1-80. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 50 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Zveza viničarjev.

V nedeljo, dne 18. aprila, dopoldne, se je zbrala v dvorani Jugoslovanske strokovne zveze veliko število zaupnikov-viničarjev iz mariborskega okrožja. Zbrali so se, da si ustanovijo „Zvezo viničarjev.“ — Shod je otvoril g. Krajnc. Za predsednika shoda je bil izvoljen Jožef Gornik iz Strihoveca, za I. podpredsednika A. Emeršič iz Vurberga; za II. podpredsednika J. Ferline od Sv. Jakoba, za zapisničarja pa Ivan Sirk iz Svečine. Govorili so: predsednik Gornik, Krajnc, poslanec Vesenj, Repina iz Krčevine, Geč iz Vurberga, Zebot, Krepek, Knuplež iz St. Petra in Karba iz Studencev. Za mariborsko okrožje se je ustanovila Zveza viničarjev, ki pod okriljem Jugoslovanske strokovne zveze ustanavlja po župnijah samostojne skupine. Za vsako župnijo so se določili zaupniki, ki bodo vzeli organizacijo v roke. Glavni odbor „Zveze viničarjev“ se je tako-le sestavil: Knuplež Jožef (St. Peter), predsednik; Pešl Ivan (St. II. I. podpredsednik; Ferline Jurij (St. Jakob), II. podpredsednik; Koren Franc, tajnik; odborniki: Lednik Franc, Repina Andrej, Ribič J., Geč Franc, Kotošek Ivan, Kožuh Alojzij, Pen Simon, Svare Jožef, Sirk Ivan, Gornik Jožef, Kramberger Andrej, Emeršič Andrej, Breg Ivan, Rebernik Jožef, Zarnec Vinco, Škerget Henrik, Kristl Franc in Kurnik Janez.

Zborovanje je trajalo od 9. do 11. ure opoldne. Viničarji sami so z vso odločnostjo povdarjali, da ne marajo brezverske in hujškajoče socialdemokratske organizacije, ki ima edini namen, da sedaj pred volitvami lovi na deželi kaline-volilce. Rdeči brezverski agitatorji od takozvane „Kmetško-delavske zveze“ hočejo viničarje speljati na kriva pota in zanesti smrtino sovraštvo med kmete in viničarje. Na shodu se je resno razpravljalo pred vsem o tem, kako pomagati viničarjem, kjer se jim godi slabo, do boljšega položaja. Tozadnji sklepi se predložijo deželni in osrednji vladi. Poslanec Vesenj pa jih bo izročil našim poslancem. Po zelo zanimivi in živahni razpravi so se sprejele naslednje resolucije:

1. Dosedanji viničarski red je sad liberalnega naziranja in ne odgovarja potrebam viničarjev. Tre-

ba ga je temeljito prenoviti. Zato zahtevamo nov viničarski red, ki naj zajame našemu poštenemu delu tudi pošteno plačilo in omogoči nam in našim družinam vsaj skromno življenje. Zahtevamo tudi, da viničarji po svojih pravih izvoljenih zastopnikih sodelujejo pri izdelovanju novega viničarskega reda.

2. Viničarji zahtevamo splošno, obvezno zavarovanje za starost, onemoglost, za slučaj bolezni in elementarnih neizgov.

3. Trenutno zahtevamo viničarji pomoč v prehrani, obleki in obutvi. Posebno obleka in obutev je nujno potrebna, ker je pri svojem težkem delu izredno mnogo porabimo.

4. Vzrok draginje, ki vlada sedaj pri nas, viničarji ne vidimo samo v splošnem pomanjkanju blaga kot posledica svetovne vojske, ampak tudi v kopičenju pri verižnikih in trgovcih. Zato zahtevamo ostrejšo kontrolo nad trgovci in uničenje verižništva, ki je največji vzrok draginje.

5. Viničarji soglašajo in pozdravljajo sklepe S. L. S. v zadevi agrarne reforme in povdarjajo, da je treba tudi velike vinograde razdeliti in sicer med one, ki jih bodo s svojo družino sami obdelovali. V prvi vrsti pa se naj ozira agrarna reforma na viničarske invalide, vdove in sirote.

6. Posednike izven države naj se prisili, da izpolnijo svoje obveznosti do viničarjev.

7. Dnina bodi z ozirom na sedanjo neznosno draginjo sorazmerno takšna, kakor je bila pred vojno.

8. Viničarji mariborskega okrožja odločno protestirajo proti hujškanju socialnih demokratov med viničarji, ki hočejo napraviti razdor med kmeti in viničarji. Mi viničarji zahtevamo svojo pravico do zadnje pitice, pa pri tem hočemo živeti v krščanski vzajemnosti in slogi s kmeti, ki nam dajo našo pravico. Krščansko misleči viničarji odklanjamo socialdemokratsko organizacijo, ki ni nič drugega, nego lov na volilce pred volitvami.

Zahteve koroškega ljudstva.

Resolucije, sprejete na kmetškem in delavskem zborovanju v Črni na Koroškem dne 11. aprila 1920.

200 kmetov in delavcev, zbranih na strokovnem zborovanju dne 11. aprila v Črni pri Prevaljah zahtevajo:

1. Vlada naj zastavi vse svoje moči, da se neha ali vsaj omili in omeji neznosna draginja, pod katero ječijo naši kmetje v tukajšnjih goratih krajih in naše delavstvo pri svinčenem rudniku, posebno kar se tiče živeža in obleke.

2. Vlada naj pospeši volitve in odločno zahtevamo, da dobijo volilno pravico tudi ženske, ki so posebno v vojni morale same obdelovati polje. Zato jim tudi sedaj gredo pravice.

3. Vsi zbrani zahtevamo, da se za odmero dohodninskega davka opusti za sedanji čas krivična podlaga 1600 K, temveč naj se zanj vzame za temeljni svota 12.000 K, ki odgovarja nekoliko sedanjim razmeram.

4. Vlada naj pospeši razdelitev veleposestev, ker zlasti v našem okraju pridejo v poštev posestva grofov Thurnov in Bleiberg Bergwerk.

5. Možiška dolina ima mnogo gozdov in tudi živinoreja je razvita. Toda izvoz je zelo težaven. Zato zahtevamo, da se vlada zavzame z vsemi razpoložljivimi sredstvi in pripomočki, da se v najkrajšem času zgradi po celi dolini električna železnica, ki se naj zveže s sosedno Savinjsko dolino, preko Ljubne, Gornjegrada in Kamnika z Ljubljano.

Posvetovanje o pospeševanju živinoreje v Sloveniji.

Dne 23. marca t. l. se je pri poverjeništvu za kmetijstvo v Ljubljani vršilo posvetovanje o pospeševanju živinoreje v Sloveniji. Navzoči so bili zastopniki tega poverjeništv, Kmetijske družbe, Vnočevalnice za živino, glavnega poverjeništv za agrarno reformo, živinozdravnikov, živinorejskih strokovnjakov in živinorejcev iz cele Slovenije, vsa skupaj okoli 50 udeležencev.

Na dnevnem redu so bile sledeče točke: 1. Priskrba potrebnih plemenjakov. 2. Licencovanje bikov. 3. Sposobnost tujih pasem za naše razmere. 4. Razdelitev Slovenije v pasemske okoliše. 5. Živinske raz-

stave. 6. Sredstva za zboljšanje vzreje. 7. Plemenski selci. 8. Zboljšanje dosedanjih užitkov. 9. Živinorejske organizacije (bikorejske in živinorejske zadruge). Posvetovanje je vodil poverjenik za kmetijstvo g. Jakob Jan. Po izčrpanem referatu živinorejskega nadzornika in živinskih debat udeležencev se je doseglo zedinjenje na sledeče smernice:

1. Potrebni plemenjaki (biki, marjasei, ovni) naj se nakupujejo na deželi sami od najboljših živinorejcev, ki redijo res dobičkonosno živino. Živinorejsko nadzorništvo naj v sporazumu s Kmetijsko družbo, s pomočjo svojih inštruktorjev in sodelo-

vanjem živinozdravnikov skuša organizirati po redovanje pri nabavi plemenjakov. Da bomo lažje dobili dobre domače plemenjake, se bodo začela ustanovljati „rejska središča“. Naslov rejske središče dobijo pod gotovimi pogoji dobri živinorejci, katerih orade so zjednačene in se odkljujejo po gospodarski lepoti (dobra mlečnost, rastnost itd.). Te črde se bodo skušale spopolniti s priskrbo dobrih krav iz okolice in se jim bodo dodajali najboljši biki. Rejska središča se pa morajo zavezati, da bodo odrejale vse sposobne bičke in jih ponudila državi za pospeševalno akcijo v nakup in da bodo odvišne telice prodajale le v oni plemenski okolici, kateremu pripada središče. Za dobavo merjaščkov naj se na podoben način pozivijo ali po potrebi na novo ustanovijo svinjska vzrejalnica in zainteresirajo priznani svinjorejci za vzrejo merjaščkov. Dobrih plemenskih ovnov dobimo lahko v zadostni množini iz Solčave in Jezerškega, nekaj čistokrvnih petelinov sulmodijske pasme pa je iz Murskega polja.

Za nakup čistokrvnih bikov se bodo v slučaju dokazane potrebe iz državnih sredstev potoma Kmetijske družbe dovoljevale subvencije do ene tretjine nakupne cene. Če prošlee vloži predpisani vadji in se z zaveznim pismom zaveže, da bo bika rabil dve leti za plemo. Razventega se bodo ob priliki licencovanja delile dobrim oskrbovalcem bikov nagrade kot nekaj letni vzdrževalni prispevek, ki se bodo stopnjevali po starosti in dobroti plemenjaka. Namen teh nagrad bo ohraniti dobre plemenjake, ki se glede koristnih lastnosti odkljujejo z močno individualno potenco pri podedovanju čim dalj časa za plemo.

Za nakup dobrih plemenskih merjaščkov se določa subvencija v znesku polovične nakupne cene, če se prošlee zaveže držati merjasca dve leti v plemensko svrhu za javno uporabo. Isto velja za ovne. Za razširjenje in utrjenje priznane salmodijske perutnine potom čistokrvnih petelinov se namerava razdeliti v priznanih kurjerejskih okoliših nekaj petelinov.

2. Licencovanje bikov se naj izvede v pomladnem roku, najpozneje do konca majnika na podstavi starih deželnih zakonov za bivše kronovlase, vendar pa vpeljajo za vse okraje naslednja skupna določila.

a) Ob priliki licencovanja se bo vsrilo premo- vanje bikov in se bodo delile nagrade za dobre biki; morebitna dokazila o gospodarski dobroti bika kakor izvleček iz rodovnika zapisnik poskusne molže biko- ve matere naj bikorejci prinesejo seboj.

b) Pokritje potnih stroškov za licencovalno komisijo se uravna za vse okraje na enoten način (živinozdravnik in zastopnik živinorejcev za okrajno glavarstvo iz državnega fonda).

c) Najpotrebnejše tiskovine (seznam in pregled plemenskih bikov) se za vse okraje zjednačijo.

d) Ob priliki licencovanja naj se vrši poučno predavanje o dosedanjem uspehu in ciljih živinoreje v okraju.

Ostale potrebne označbe naj sledijo potem, ko stopi v veljavo enoten živinorejski zakon za celo državo; zakona ni prehitovati z naredbami.

Sprožila se je misel, da bi se naj bi ob priliki licencovanja tuberkulizirali; zadevni predlog se sprejme za prihodnost. Nekateri udeleženci zahtevajo poostritve dosedanjih določil v tem smislu, da je vsak bikorejec prisiljen prignati vsako leto vse biki in bičke k pregledovanju in da se nesposobni in vsled tega nelicencovani plemenjaki morajo brezpo- gojno skopiti. Poverjeništvu pa upa, da bodo bikorejci iz lastne prevdarnosti radevolje sledili nasvetu in vabilu licencovalne komisije, ki bo skušala s primer- nim poukom in smoteno razdelitvijo nagrad poja- njevalno vplivati. Drugo leto nam bo pa novi zakon podobna določila itak prinesel.

Zajedno z licencovanjem plemenskih bikov se bo vršilo letos pregledovanje bikov od šestega me- seca naprej in se bodo za lepe bičke delile vzreje- valne nagrade, pod pogojem, da jih bo posestnik redil za plemo ali pa ponudil v nakup državi v ple- menske svrhe.

3. V Sloveniji imamo 4 glavne pasme in sicer: belo marijadvorsko, pšenično, oziroma sivkasto po- mursko-muriško, rdečo cikaso pincavsko in rumo- nocikasto (lisasto) simendolsko pasmo.